

**Bachelor Docent Muziek
Prins Claus Conservatorium
Hanzehogeschool Groningen**

*Verslag van de beperkte opleidingsbeoordeling
13-15 juni 2023*

Colofon

Instelling en opleiding

Prins Claus Conservatorium
Hanzehogeschool Groningen
Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg: positief (februari 2018)

Opleiding: Bachelor Docent Muziek

Locatie: Groningen

Variant: Voltijd

CROHO-nummer: 39112

Visitatiecommissie

Raoul van Aalst, voorzitter

Christiane Nieuwmeijer, deskundige

Allerd van den Bremen, deskundige

Noémi Prent, student-lid

Mark Delmartino, secretaris

De commissie is vooraf voorgelegd aan de NVAO.

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van

AeQui Nederland

Postbus 5050

3502 JB Utrecht

www.AeQui.nl

Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	6
1. Beoogde leerresultaten	8
2. Onderwijsleeromgeving	12
3. Toetsing	16
4. Gerealiseerde leerresultaten	19
Bijlagen	21
Bijlage 1 Visitatiecommissie	22
Bijlage 2 Bezoekprogramma	23
Bijlage 3 Bestudeerde documenten	24

Samenvatting

Van 13 tot 15 juni 2023 heeft een evaluatiecommissie van AeQui de hbo-bacheloropleiding Docent Muziek bezocht aan het Prins Claus Conservatorium bij de Hanzehogeschool Groningen. De opleiding wordt in het Nederlands aangeboden als een voltijdopleiding van 240 studiepunten. Studenten ontwikkelen zich tijdens de opleiding tot innovatieve, maatschappelijk betrokken muziekdocenten met een persoonlijk artistiek profiel. De commissie is van oordeel dat de opleiding voldoet aan de vier standaarden uit het NVAO kader 2018 voor een beperkte opleidingsbeoordeling. Derhalve adviseert de commissie **positief** over de kwaliteit van de hbo-bachelor Docent Muziek aan het Prins Claus Conservatorium in Groningen.

Beoogde leerresultaten

De Bachelor Docent Muziek is in volle transitie. De opleiding heeft een profiel uitgetekend dat aansluit bij de nieuwe visie en missie van het conservatorium en de strategische doelstellingen van de hogeschool. Op basis van dit profiel is het nieuwe curriculum vormgegeven en ingevoerd. De beoogde leerresultaten van de opleiding volgen de competenties van het landelijk opleidingsprofiel en houden rekening met Nederlandse en Europese kwalificatieraamwerken. De formulering van de eindtermen past bij de inhoud, het niveau en de oriëntatie van de opleiding. Het werkveld is op een omvattende manier betrokken bij de opleiding, maar kan nog meer structureel ingeschakeld worden bij de opvolging en evaluatie van het nieuwe curriculum. De opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Onderwijsleeromgeving

De opleiding beschikt over een sterke onderwijsleeromgeving. De onderscheidende kenmerken van het conservatorium – kleinschaligheid, studentgericht onderwijs, diverse en inclusieve omgeving, enz. – zijn in het bijzonder van toepassing op de bacheloropleiding Docent Muziek. Hoewel de basisinhoud van het onderwijs in het oude en nieuwe curriculum (nog) niet erg verschilt, biedt de nieuwe structuur meer mogelijkheden om de doelstellingen van het programma en het conservatorium te realiseren. Zowel het oude als het nieuwe curriculum zorgen ervoor dat studenten de eindkwalificaties kunnen verwerven. De opleiding staat nu voor de belangrijke taak om de eerste resultaten van de nieuwe opleiding aandachtig op te volgen, te evalueren en waar nodig bij te sturen. De huidige omvang van het studentencohort past bij het aantal voltijdse stafequivalenten en bij de ter beschikking gestelde faciliteiten. Een eventuele – en geambieerde – toename van

de instroom zal bijkomende inspanningen vergen qua docenteninput en voorzieningen. De programmaleiding en het docententeam spelen een belangrijke rol in de ontwikkelingen en de kwaliteit van de opleiding. Het nieuwe curriculum heeft voor een dynamiek gezorgd bij het team: het enthousiasme van de programmaleiding en de betrokkenheid van het docententeam werken aanstekelijk en hebben een positieve impact op de studenten. De docenten beschikken over goede disciplinaire expertise en didactische vaardigheden. Hoewel hun individuele aanstellingen beperkt zijn, hebben docenten goed gebruik gemaakt van het aanbod voor professionalisering van het conservatorium en de hogeschool. De opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Toetsing

Het systeem van toetsing in de Bachelor Docent Muziek is accuraat. De toetsing in het oude curriculum is module-gestuurd en verloopt op een transparante manier. Dit geldt ook voor de beoordeling van de eindwerken die de commissie heeft bestudeerd. De invoering van het nieuwe curriculum heeft een grote impact gehad op de wijze waarop modules, opleidingscontainers en afstudeerprogramma's worden getoetst. Het ter beschikking gestelde materiaal laat zien dat de nieuwe beoordeling op een zorgvuldige manier gebeurt. De borging van de toetskwaliteit is in competente handen bij de Examencommissie en de Toetscommissie. De opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Gerealiseerde leerresultaten

De review van de eindproducten toont aan dat studenten een goed niveau halen. Aan het einde van de opleiding zijn de studenten dan ook startbekwame muziekdocenten. De informatie over alumni bevestigt dat afgestudeerde muziekdocenten een profes-

sionele toekomst hebben binnen het bredere artistiek-didactische beroepenveld. Het nieuwe curriculum biedt kansen om het beroepenveld nog verder te verbreden en om alumni in te zetten als ambassadeurs van de opleiding. Aangezien heel wat afgestudeerden aan de slag gaan en blijven in het noordelijke deel van Nederland, draagt de opleiding bij aan de doelstelling van het conservatorium en de hogeschool om de kracht van de regio te vergroten. De opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Aanbevelingen

De commissie heeft een positief beeld van de bacheloropleiding Docent Muziek in Groningen dat voldoet aan alle kwaliteitsstandaarden.

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de opleiding doet de commissie nog een aantal suggesties. Dit zijn wat de commissie betreft geen formele aanbevelingen maar wel aandachtspunten die de commissie tijdens het bezoek heeft opgepikt en in dit rapport wil ondersteunen:

- de werkveldadviescommissie structureel in te schakelen bij de opvolging en evaluatie van het nieuwe curriculum;
- extra aandacht te besteden in het curriculum aan het correct formuleren van lesdoelen tijdens de stage;
- een toelatingsbeleid te ontwikkelen dat leidt tot meer diversiteit in de studentenpopulatie zonder de kwaliteit van de opleiding te ondermijnen;
- een alumnikring te ontwikkelen waarbij voorzien wordt in nascholingsactiviteiten.

De commissie is van oordeel dat de opleiding voldoet aan alle standaarden uit het NVAO kader 2018 voor beperkte opleidingsbeoordeling. Op die grond geeft de visitatiecommissie een **positief** advies inzake accreditatie van de hbo-bachelor Docent Muziek aan het Prins Claus Conservatorium bij de Hanzehogeschool in Groningen.

Namens de voltallige visitatiecommissie,

Utrecht, oktober 2023

Raoul van Aalst
Voorzitter

Mark Delmartino
Secretaris

Inleiding

De externe opleidingsbeoordeling van de Bachelor Docent Muziek (DoMu) gebeurt in het kader van een clustervisitatie waarbij alle DoMu-opleidingen bij in totaal negen instellingen aan bod komen. In de vierjarige voltijdse opleiding aan het Prins Claus Conservatorium (PCC) in Groningen ontwikkelen studenten zich tot innovatieve, maatschappelijk betrokken muziekdocenten met een persoonlijk artistiek profiel. De opleiding en het conservatorium zijn ingebed in de structuur en de strategie van de Hanzehogeschool Groningen. Zowel de hogeschool als het conservatorium en de opleiding hebben een sterke regionale inbedding met goede connecties in het professionele veld in Noord-Nederland. Vanaf het academiejaar 2022-2023 is een nieuw curriculum voor de gehele opleiding ingevoerd. De nieuwe structuur bestaat uit vier 'onderwijscontainers' waarin de onderdelen uit het oude curriculum zijn geclusterd: Educatie maken, Muziek maken, Projecten maken en Keuzes maken. In de loop van de studie vervagen de grenzen tussen de containers en is er ruimte voor profilering. In het laatste semester komt alles samen in een integraal afstudeerproject.

De instelling

De geschiedenis van het Prins Claus Conservatorium (PCC) gaat terug tot het midden van de 19^e eeuw. Initieel opgezet als een regionaal georiënteerde muziekschool, kreeg het in 1964 de status van conservatorium. Op het einde van de 20^e eeuw werd het conservatorium onderdeel van de Hanzehogeschool Groningen (HG). Sinds 2005 is het conservatorium genoemd naar Prins Claus.

Het PCC biedt drie geaccrediteerde opleidingen aan – Bachelor Muziek, Master of Music, en Bachelor Docent Muziek – die in totaal ongeveer 300 studenten aantrekken uit meer dan 30 landen. Zij vormen samen met 130 docenten, onderzoekers en stafmedewerkers een hechte en diverse leergemeenschap.

Het PCC is één van de 16 *schools* van de HG, een multisectoriële hogeschool met meer dan 31000 studenten en 3800 medewerkers. Naast de ontwikkeling van de individuele student, stelt de HG zich tot doel de kracht van de regio te vergroten. De HG profileert zich als een *Engaged University* waar onderzoekend leren en innoveren met de omgeving plaatsvindt in leergemeenschappen. In die leergemeenschappen, ook innovatiewerkplaatsen genoemd, werken student aan concrete en relevante praktijkgerichte vraagstukken samen met docenten, onderzoekers, professionals uit de beroepspraktijk en studenten uit andere disci-

plines. Het PCC is betrokken bij twee innovatiewerkplaatsen, die onder meer verbonden zijn aan twee gelijknamige lectoraten in het conservatorium: Kunsteducatie en Music in Context.

De opleiding

De bacheloropleiding Docent Muziek (DoMu) is een vierjarige voltijdse opleiding. DoMu-studenten ontwikkelen zich tot innovatieve, maatschappelijk betrokken muziekdocenten met een persoonlijk artistiek profiel. Tijdens de opleiding verwerven studenten een stevige basis, waarbij in de hogere jaren steeds meer ruimte ontstaat om in samenspraak met begeleiders een persoonlijke route te volgen. Zo studeren studenten af als makers die weten te inspireren en een helder beeld hebben van hun plek in het werkveld en de samenleving. Momenteel zijn er 35 studenten ingeschreven bij de opleiding; het is de ambitie om via een actief wervingsbeleid te groeien naar ongeveer 60 studenten.

De opleiding is ingebed in het PCC en verbonden aan de Hanze Educatie Academie (HEA), het samenwerkingsverband tussen alle educatieve opleidingen van de HG. Het docententeam bestaat uit een vaste kern van experts uit het vakgebied en specialisten uit de artistiek-ambachtelijke kunstpraktijk.

Het PCC heeft van oudsher een sterk regionale inbedding door de connecties in het professionele veld en de muzikale en educatieve activiteiten in Noord-Nederland. Ook de bacheloropleiding is nauw verbonden met de noordelijke regio: DoMu-studenten lopen regelmatig stage en/of doen projecten bij een breed netwerk van stagescholen in het primair, voortgezet en speciaal onderwijs, het mbo en hbo, en diverse kunstencentra. Docenten en alumni van de opleiding geven bovendien les op verschillende plekken in Noord-Nederland.

Vanaf het academiejaar 2022-2023 is een nieuw curriculum voor de gehele opleiding ingevoerd. De nieuwe structuur brengt meer samenhang in het onderwijs en de toetsing, en bestaat uit vier 'onderwijscontainers' waarin de onderdelen uit het oude curriculum zijn geclusterd: Educatie maken, Muziek maken, Projecten maken en Keuzes maken. In de loop van de studie vervagen de grenzen tussen de containers en is er ruimte voor profilering. In het laatste semester komt alles samen in een integraal afstudeerproject.

De visitatie

De beoordeling van de bacheloropleiding Docent Muziek in Groningen gebeurt in het kader van de clustervisitatie HBO Docent Muziek waarbij elf opleidingen bij negen instellingen aan bod komen. Het cluster heeft aan AeQui opdracht gegeven de onderhavige visitatie uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met de opleiding een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. De individuele commissieleden worden in bijlage 1 voorgesteld.

Het bezoek aan de bacheloropleiding Docent Muziek is georganiseerd in samenhang met de beoordeling van de Bachelor of Music aan het PCC. Beide bezoeken met een gedeeltelijk overlappende beoordelingscommissie vonden plaats op 13, 14 en 15 juni 2023 volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven. De commissie heeft ook een Open Spreekuur georganiseerd, waarvoor men zich kon aanmelden maar waarvan niemand heeft gebruik gemaakt.

Tijdens de voorbereiding van de visitatie heeft de commissie het zelfevaluatierapport van de opleiding bestudeerd, alsook een selectie van afstudeerprojecten uit 2020-2021 en 2021-2022. Een overzicht van het bestudeerde materiaal is beschikbaar in bijlage 3.

De commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd. Aan het einde van de visitatie heeft de voorzitter de opleiding in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie. Die bevindingen betreffen zowel de kwaliteit van de opleiding als aandachtspunten voor een optimale uitrol van het nieuwe curriculum. Dit rapport is einde augustus 2023 in concept toegestuurd aan de opleiding; de reacties van de opleiding zijn verwerkt in de definitieve rapportage.

Op initiatief van de opleiding gaat een ontwikkelgesprek plaatsvinden in het najaar van 2023. De resultaten van dit ontwikkelgesprek hebben geen invloed op de in dit rapport weergegeven beoordeling.

1. Beoogde leerresultaten

De Bachelor Docent Muziek is in volle transitie. De opleiding heeft een profiel uitgetekend dat aansluit bij de nieuwe visie en missie van het conservatorium en de strategische doelstellingen van de hogeschool. Op basis van dit profiel is het nieuwe curriculum vormgegeven en ingevoerd. De beoogde leerresultaten van de opleiding volgen de competenties van het landelijk opleidingsprofiel en houden rekening met Nederlandse en Europese kwalificatieraamwerken. De formulering van de eindtermen past bij de inhoud, het niveau en de oriëntatie van de opleiding. Het werkveld is op een omvattende manier betrokken bij de opleiding maar kan nog meer structureel ingeschakeld worden bij de opvolging en evaluatie van het nieuwe curriculum. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Bevindingen

Profiel

De commissie stelt vast op basis van het informatiemateriaal en de gesprekken ter plaatse dat het profiel van de Bacheloropleiding Docent Muziek nauw verbonden is met de ambities van het conservatorium en de strategische doelstellingen van de hogeschool. Deze doelen en ambities zijn aangepast sinds het vorige accreditatiebezoek en hebben hun weg gevonden naar de opleiding. Als multisectoriële hogeschool streeft de HG ernaar bij te dragen aan de ontwikkeling van zijn studenten en aan de versterking van de regio. Om dit te bereiken zijn vier maatschappelijke opdrachten geformuleerd die samenkomen in het motto "*share your talent, move the world*".

Het PCC heeft de ambitie om het eigen profiel te versterken als *Engaged Conservatorium*: het streefdoel is een kleinschalige leeromgeving te creëren die een centrale rol opneemt binnen de regio, internationale erkenning geniet en een stevige band met de samenleving onderhoudt. Die ambitie wordt ook uitgesproken in de vernieuwde missie van het conservatorium uit 2019: "Het PCC leidt talentvolle musici uit de hele wereld op tot Musici als Makers in de Samenleving: maatschappelijk betrokken (*engaged*) muziekprofessionals die op het hoogste niveau deelnemen aan het internationale werkveld. We bieden hiervoor een internationale, veelzijdige en inclusieve leermeenschap met een excellent docententeam en een veelheid aan inspirerende 'real life' contexten,

projecten en situaties, waarin door, met en van studenten wordt geleerd. Daarbij zien we het als onze opdracht om een levendig en duurzaam cultureel klimaat te stimuleren door – in beide richtingen – een verbindende rol tussen (jong) talent, onze studenten, de regio en het (inter)nationale werkveld te vervullen."

Die missie komt ook tot uiting in het vernieuwde profiel van de opleiding Docent Muziek. Volgens dit profiel richt DoMu zich op studenten die zich willen ontwikkelen tot breed georiënteerde en innovatieve muziekprofessionals in het educatieve domein: veelzijdige muziekdocenten die hun kennis en ervaring met anderen delen, en vooral de passie en het enthousiasme voor muziek van anderen stimuleren en versterken. Studenten ontwikkelen zich tijdens de opleiding vanuit een eigen muzikale interesse en educatieve visie in de breedte, waarbij vele muziekstijlen en onderwijskundige concepten aan bod komen.

De aanpassing van het profiel heeft ook geleid tot een doorontwikkeling van het curriculum. Na een grondige voorbereiding is dit nieuwe curriculum in september 2022 volledig uitgerold. Die vernieuwingen zijn ontstaan uit de behoefte om het onderwijs toekomstbestendiger te maken: de ambities van de HG en haar oriëntatie op maatschappelijke vraagstukken waren een bron van inspiratie, terwijl de opdracht vanuit HG tot flexibilisering van het onderwijs een duidelijke aanleiding vormde voor de wijzigingen. De commissie

begrijpt voorts uit de gesprekken dat de voorbereiding en implementatie van het aangepaste curriculum voor een vernieuwde energie en dynamiek heeft gezorgd bij het opleidingsteam en het conservatorium. Hoewel het nog te vroeg is voor concrete resultaten en conclusies, verwachten de gesprekspartners dat het vernieuwde curriculum de verbinding tussen de praktijk van het werkveld en de ambities van de studenten zal versterken; bovendien zal de bijkomende ruimte voor persoonlijke profilering toelaten om onderzoek op verschillende, bij de context passende, manieren vorm te geven; die mogelijkheden zullen zich dan weer vertalen in een dynamisch systeem van stapelstukken en afstudeercontexten.

Tijdens het bezoek gaf het opleidingsteam aan dat de vier onderwijscontainers uit de nieuwe curriculumstructuur niet per toeval zijn gekozen. Het woord muziekdocent geeft aan waartoe studenten worden opgeleid: Muziek Maken en Educatie Maken. Daarnaast is het ook belangrijk om keuzeruimte in te bouwen en te leren in/van projecten; die componenten krijgen een plek in de structuur via de 'flankerende' containers Keuzes Maken en Projecten Maken. De nadruk op 'maken' is afgeleid van de missie van het conservatorium: opleiden tot musici als makers in de samenleving past goed bij de opleiding. Een muziekdocent in de beleving van het PCC en het opleidingsteam is maatschappelijk betrokken en staat midden in de samenleving. Door initiatiefrijk, nieuwsgierig en goed onderlegd te zijn, is een muziekdocent in staat om in verschillende contexten betekenisvolle (muzikale) leersituaties te creëren. Het - in interactie met anderen - 'maken' van educatie en muziek is daarbij een belangrijke tool.

De commissie stelt vast dat het nieuwe profiel en de nieuwe opleidingsstructuur niet enkel uitgebreid is onderbouwd, maar dat die onderbouwing ook gedeeld is met alle docenten en studenten, en een integraal deel uitmaakt van de studiegids 2022-2023.

Beoogde leerresultaten

De eindkwalificaties van de opleiding zijn gebaseerd op de landelijke opleidingsprofielen voor Kunstvakdocenten uit 2018. Het landelijk profiel muziekdocent bestaat uit vijf competenties: artistiek (generiek), pedagogisch en didactisch, interpersoonlijk, omgevingsgericht, en kritisch reflectief en onderzoekend. Die kerncompetenties worden binnen de opleiding DoMu onverkort overgenomen als opleidingsprofiel. Elke competentie (in het landelijk profiel) bestaat uit een aantal bijbehorende indicatoren voor een startbekwame kunstvakdocent. Die indicatoren vormen de – in totaal 34 – beoogde leerresultaten van de opleiding DoMu.

De commissie stelt vast in de Onderwijs- en Examenregeling dat alle competenties en 13 indicatoren op eindniveau moeten worden aangetoond om het bachelordiploma DoMu in ontvangst te nemen. In de studiegids wordt uitgebreid stilgestaan bij de manier waarop alle competenties uit het opleidingsprofiel in min of meerdere mate aan bod komen in de vier opleidingscontainers. Daarnaast heeft de opleiding een kerncompetentie matrix ontwikkeld die inzicht geeft in de essentiële competenties per onderwijscontainer. In de indicatoren matrix ten slotte zijn per onderwijscontainer de essentiële indicatoren aangegeven.

Op basis van de uitgebreide documentatie onderschrijft de commissie dat de huidige eindkwalificaties relevant en up-to-date zijn voor de fase waarin de opleiding zich momenteel bevindt. In dit verband stelt de commissie vast dat bij de formulering van de eindkwalificaties ook is rekening gehouden met de vijf Dublin Descriptoren en het Nederlandse Kwalificatie Kader op niveau 6 (bachelor). De commissie verwelkomt daarnaast de plannen van de opleiding om de komende jaren via een ontwikkelgericht traject de eindkwalificaties verder aan te scherpen in functie van de eigenheid (engaged conservatoire, muziekdocent als maker van muziek en van educatie in de samenleving, enz..) van de opleiding.

Werkveld

De commissie stelt vast op basis van het informatiemateriaal en de gesprekken ter plaatse dat de opleiding talrijke en gevarieerde contacten heeft met het werkveld, met name in de stad Groningen en de regio Noord-Nederland. Deze contacten zorgen niet alleen voor stage- en loopbaanmogelijkheden, maar adviseren het conservatorium en de opleiding ook over ontwikkelingen in het muziekdocent gebied die de moeite waard zijn om in het onderwijsprogramma te verwerken.

Momenteel heeft het conservatorium twee adviesorganen met externe leden. Enerzijds is er de Adviesraad die bestaat uit vier permanente leden ("*Critical Friends*"), opereert op het niveau van het PCC, en tweemaal per jaar adviseert over strategische onderwerpen. In 2022 heeft die adviesraad zich onder meer gebogen over de nieuwe aanpak van de opleiding DoMu.

Anderzijds is er sinds de Coronapandemie een samengevoegde Werkveldadviescommissie die de drie opleidingen adviseert: tijdens hun laatste ontmoeting in maart 2023 heeft de commissie concrete tips en advies gegeven over onder meer de organisatie van contacten met alumni en het werkveld, de omgang met kleine aanstellingen, en de balans in het curriculum tussen het een stevige basis en een brede blik.

Uit het zeer informatieve gesprek met vertegenwoordigers van het werkveld en alumni onthoudt de commissie dat deze stakeholders zeer positief staan tegenover het nieuwe profiel en het aangepaste curriculum. Het nieuwe profiel sluit aan bij wat de regio echt nodig heeft: het gaat dan niet alleen om muziekdocenten voor het primair en voortgezet onderwijs, maar ook over professionals die in het amateurcircuit van muziekscholen, koren en ensembles een meerwaarde vormen. Aangezien de opleiding niet enkel muziekdocenten aflevert maar ook professionals die mogelijkheden zien en grijpen buiten het onderwijs, draagt het PCC ertoe bij om de grote nood aan musici en muziekdocenten in Noord-Nederland te lenigen. Als een aandachtspunt voor de

toekomst, stipten de gesprekspartners aan dat het conservatorium en de opleiding zich nog meer kunnen richten op de gebieden in de regio buiten de (grote) steden.

Overwegingen

Op basis van bovenstaande bevindingen is de commissie van oordeel dat de opleiding uitgebreide inspanningen heeft geleverd om een nieuw profiel uit te tekenen dat aansluit bij de nieuwe visie en missie van het conservatorium en de strategische doelstellingen van de hogeschool. De inspanningen om alle stakeholders bij de vernieuwingsoperatie te betrekken hebben geloond: zowel studenten, docenten als werkveldvertegenwoordigers hebben zich tijdens het bezoek in zeer positieve termen uitgesproken over het nieuwe profiel en het gewijzigde curriculum. De commissie waardeert met name de balans tussen de artistieke en de educatieve component, alsook de aandacht in het curriculum voor kruisbestuiving met instanties en projecten buiten het conservatorium.

De beoogde leerresultaten volgen de competenties van het landelijk opleidingsprofiel en houden in hun formulering rekening met Nederlandse en Europese kwalificatieraamwerken. De commissie is derhalve van oordeel dat de formulering van de eindtermen adequaat is in termen van inhoud (muziekdocent), niveau (bachelor) en oriëntatie (hbo). Bovendien is de commissie erg positief over de expliciete manier waarop competenties, indicatoren, leerresultaten en opleidingscontainers met elkaar zijn verbonden.

Het werkveld is volgens de commissie op een omvattende manier betrokken bij de opleiding: ze zijn niet enkel aanbieder van stage- en loopbaanmogelijkheden, maar adviseren ook bij strategische en inhoudelijke ontwikkelingen. Bovendien zoeken ze samen met het conservatorium naar opportuniteiten om het culturele landschap in het Noorden van Nederland blijvend te ontsluiten. Met het oog op de opvolging en evaluatie van het nieuw uitgerolde curriculum, ziet de commissie

wel nog een meer structurele rol weggelegd voor de Werkveldadviescommissie. Daarnaast kan de opleiding en het conservatorium nog meer aandacht besteden aan het werkveld dat zich buiten de grote steden in de regio bevindt. Voorts kan de opleiding zich landelijk nog nadrukkelijker profileren zodat de opleiding met het nieuwe curriculum ook een meer aanzuigende werking krijgt op studenten buiten de regio.

Ten slotte is de commissie onder de indruk van de dynamiek die het nieuwe profiel en bijbehorende curriculum hebben losgemaakt binnen het programmteam, maar ook bij studenten en

werkveldvertegenwoordigers. Dit bewijst volgens de commissie dat de opleiding niet alleen een relevante wijziging heeft doorgevoerd, maar de exercitie ook goed heeft voorbereid en de voortgang regelmatig heeft afgetoetst met alle betrokkenen.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, oordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

2. Onderwijsleeromgeving

De opleiding beschikt over een sterke onderwijsleeromgeving. De onderscheidende kenmerken van het conservatorium – kleinschaligheid, studentgericht onderwijs, diverse en inclusieve omgeving, enz. – zijn in het bijzonder van toepassing op de bacheloropleiding Docent Muziek. Hoewel de basisinhoud van het onderwijs in het oude en nieuwe curriculum niet erg verschilt, biedt de nieuwe structuur meer mogelijkheden om de doelstellingen van het programma en het conservatorium te realiseren. Zowel het oude als het nieuwe curriculum zorgen ervoor dat studenten de eindkwalificaties kunnen verwerven. De opleiding staat nu voor de belangrijke taak om de eerste resultaten van het vernieuwde curriculum aandachtig op te volgen, te evalueren en waar nodig bij te sturen. De huidige omvang van het studentencohort past bij het aantal voltijdse staf-equivalenten en bij de ter beschikking gestelde faciliteiten. Het nieuwe curriculum heeft voor een dynamiek gezorgd bij het team: het enthousiasme van de programmaleiding en de betrokkenheid van het docententeam werken aanstekelijk en hebben een positieve impact op de studenten. De docenten beschikken over goede disciplinaire expertise en didactische vaardigheden. Hoewel hun individuele aanstellingen beperkt zijn, hebben docenten goed gebruik gemaakt van het aanbod voor professionalisering van het conservatorium en de hogeschool. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Bevindingen

Programma

De opleiding Docent Muziek is een voltijd programma van vier jaar en 240 studiepunten. Elk jaar bestaat uit twee semesters van 20 onderwijsweken. De studielast is gelijk verdeeld over de acht semesters. Het curriculum tot en met 2021-2022 bestond uit drie componenten: Educatievakken, Algemene theoretische vakken en Praktische vakken. In het nieuwe curriculum, dat in september 2022 van start is gegaan voor alle opleidingsjaren samen, is het onderwijs geclusterd in vier overkoepelende onderwijscontainers: Educatie maken, Muziek maken, Projecten maken, en Keuzes maken. Tijdens de eerste twee jaren vormen deze containers afzonderlijke maar samenhangende onderdelen: 40 EC gaat naar Educatie maken, 50 EC naar Muziek maken, Projecten tellen voor 20 EC en studenten kunnen voor 10 EC Keuzes maken. Vanaf jaar drie vervagen de grenzen en wordt het onderwijs steeds meer een samenhangend geheel van telkens 30 EC: Profilering 1, 2 en 3. Het laatste semester bestaat uit een persoonlijk afstudeerproject van 30 studiepunten.

De nieuwe aanpak kan worden geïllustreerd aan de hand van de volgende wijziging: het vroegere

Eerste Musiceervak is vervangen door de onderwijsseenheid Artistiek Profiel. Op die manier wordt artistieke ontwikkeling naast educatieve competentie geplaatst en ontstaat er meer ruimte voor de eigen invulling en het combineren van disciplines. Artistiek profiel valt binnen de container Muziek Maken, dat alle onderdelen omvat die te maken hebben met het ontwikkelen van de muzikale/artistieke competentie: instrumentale-, vocale-, componeer-, productie- en dirigeervaardigheden, de technologie die daarbij gebruikt wordt en de theorie die eraan ten grondslag ligt.

De commissie heeft zowel de modulebeschrijvingen van het vorige als het huidige academiejaar bestudeerd. In beide gevallen is er een duidelijke samenhang tussen enerzijds de doelstellingen en inhoud van de modules en anderzijds de competenties en beoogde leerresultaten op opleidingsniveau. Dit betekent dat zowel voor het oude als het nieuwe curriculum op het einde van de opleiding elke student de kans heeft gehad om alle eindkwalificaties te verwerven.

Op vraag van de commissie heeft de opleiding verduidelijkt dat het aandeel aan stages niet wezenlijk verandert. Zowel in het oude als het

nieuwe curriculum voert de student tijdens de opleiding verschillende stages uit waarbij ervaring wordt opgedaan in verschillende beroepscontexten en onderwijsvormen. Tijdens de eerste jaren van de studie organiseert de opleiding die stagesituaties zelf; naarmate de studie vordert, neemt de student het initiatief voor relevante stagesituaties die aansluiten bij het gekozen profiel. Een nieuw element is dat de stage tijdens het laatste semester integraal onderdeel uitmaakt van het afstudeerproject.

Ten slotte heeft de commissie tijdens verschillende sessies de rol en impact van onderzoek in de opleiding besproken. DoMu-studenten doen praktijkgericht onderzoek in een artistiek-educatieve context. Daarbij wordt praktijkgericht onderzoek opgevat als een manier van leren en werken waardoor studenten - samen met het werkveld - ontdekken hoe ze in verschillende contexten een passende bijdrage kunnen leveren. De studenten worden gestimuleerd om op een open en nieuwsgierige manier in de wereld te staan en als *reflective practitioners* te onderzoeken waar zij het meest tot hun recht komen. Tijdens het afstudeerproject komen de onderzoekende houding en vaardigheden van de student als beginnende professional aan bod. De commissie waardeert de toegenomen aandacht voor onderzoek in het curriculum en stelt vast dat de lectoraten Muziek in Context en Kunsteducatie een belangrijke rol spelen in het ondersteunen, inspireren en versterken van het *Engaged Conservatoire* profiel.

Vormgeving

Volgens het zelfevaluatierapport vormt de kleinschalige DoMu-community een gewaardeerd en krachtig fundament van de leeromgeving. Bovendien biedt het conservatorium een inclusieve en internationale omgeving waar studenten en docenten elkaar respecteren en ondersteunen, en met elkaar verbonden zijn door een gemeenschappelijke passie voor muziek. De commissie stelt vast op basis van de gesprekken en informele contacten tijdens het bezoek – de rondleiding op het conservatorium, de inleidende sessie

in het DoMu-lokaal en de eindpresentaties – dat die kenmerken ook effectief aanwezig zijn in het conservatorium, de opleiding, de docenten en de studenten. Voorts gaven verschillende studenten aan dat zij expliciet kozen voor de DoMu-opleiding in Groningen omwille van het kleinschalige karakter en de community atmosfeer.

Studenten en docenten gaven wel aan dat de DoMu-cohorten vaak nog beperkt zijn in omvang. Activiteiten die voor verschillende jaargroepen tezamen worden aangeboden creëren niet alleen een grotere groep, maar dragen ook bij tot de samenhang tussen de cohorten. Die interactie kwam tot uiting tijdens de inleidende sessie en gedurende het gesprek dat de commissie voerde met een vertegenwoordiging van DoMu-studenten uit verschillende cohorten. Of zoals één van de gesprekspartners het verwoordde: “de DoMu-opleiding is een familie waar alle leerjaren door elkaar werken.”

De opleiding DoMu is erop gericht dat studenten een eigen profiel ontwikkelen. Het programma is daarom zo vormgegeven dat studenten vanuit een brede basis en in toenemende mate persoonlijke routes kunnen volgen. Die routes en de daarmee verbonden competenties en indicatoren worden besproken met docenten in het kader van Studieloopbaanbegeleiding (SLB). De commissie onthoudt uit de gesprekken dat de invoering van het nieuwe curriculum heeft geleid tot een andere positie en invulling van SLB: studenten worden nu begeleid om zich vanuit hun eigen waarden en identiteit te ontwikkelen tot geëngageerde en zelfbewuste professionals. Dit betekent dat er bij het begeleiden van de professionele ontwikkeling, studievoortgang en loopbaanontwikkeling meer ruimte wordt gemaakt voor reflectie en netwerken. Voorts vernam de commissie dat verschillende docenten bijkomende vorming hebben genoten als studieloopbaanbegeleider. Bovendien gaven studenten aan dat zij erg tevreden waren met zowel de toegenomen mogelijkheden tot profilering als de kwaliteit van de begeleiding door de SLB-docenten.

Studenten

De kwantitatieve gegevens in het zelfevaluatie-rapport geven aan dat in de laatste zes academiejaren, de DoMu-instroom schommelde tussen 8 en 11 studenten per jaar. In het huidige academiejaar 2022-2023 zijn in totaal 44 studenten ingeschreven in de opleiding.

Gezien de kansen voor muziekdocenten in het werkveld en het nieuwe programma hoopt de opleiding om op termijn een grotere instroom te realiseren. Dit vergt een bijkomende inspanning op het vlak van werving. Naast de traditionele open dagen en meeloopdagen worden nu ook projecten voor middelbare scholieren opgezet waarbij scholieren via direct en persoonlijk contact een beeld krijgen van het conservatorium, de opleiding en de aanpak. Naar verluidt zijn de eerste resultaten positief: voor het komende academiejaar 2023-2024 hebben zich alvast meer studenten aangemeld.

Om toegelaten te worden tot de DoMu-opleiding hebben studenten een afgerond middelbare-schooldiploma nodig en moeten ze een toelatingsexamen afleggen. Met het oog op een ruimere instroom vindt de opleiding het raadzaam om de toelatingsprocedure aan te passen. In vergelijking met enkele jaren geleden zijn er verschillende kandidaten die een minder gedegen muzikale vooropleiding hebben. De commissie begrijpt uit de gesprekken dat de aanpassing van de eisen voor toelating een belangrijk onderwerp vormen binnen het docententeam.

Docenten

Er zijn in totaal 35 docenten betrokken bij de DoMu-opleiding: 11 kerndocenten en 24 experten met een specialistisch profiel. De meeste docenten hebben zeer kleine aanstellingen aangezien het programma gerealiseerd wordt met een totaal van 3,5 voltijdse equivalenten. Verschillende kerndocenten zijn betrokken bij andere opleidingen in het conservatorium. Volgens het zelfevaluatie-rapport bedraagt de docent-student ratio 1:13. De commissie leidt uit de gesprekken met docenten en studenten af dat deze verhou-

ding voldoende is om de opleiding in zijn huidige omvang te realiseren.

De opleiding heeft sinds de vorige accreditatie heel wat inspanningen gedaan om de onderwijskundige vaardigheden van de docenten te vergroten. Sinds 2018 hebben verschillende docenten de opleiding Basiskwalificatie Examinering (BKE) gevolgd op vraag van de HG en in overleg met de PCC Examencommissie. Na succesvolle afronding van de BKE worden docenten door de Examencommissie aangewezen als gekwalificeerde examinatoren. Voorts heeft de opleiding geïnvesteerd in de professionalisering van de docenten die studieloopbaanbegeleiding verzorgen.

Studenten en alumni gaven aan tijdens de gesprekken dat zij zeer tevreden zijn/waren met de kwaliteit van de docenten, zowel wat betreft de disciplinaire expertise als hun didactische vaardigheden. Studenten benadrukten ook de positieve – en veilige – atmosfeer in het conservatorium en de opleiding. De docenten dragen bij tot die fijne omgeving door hun betrokkenheid bij de opleiding, hun enthousiasme tijdens de les, en hun interesse in de (ambities van de) studenten.

Overwegingen

Op basis van bovenstaande bevindingen is de commissie van oordeel dat de bacheloropleiding Docent Muziek over een sterke onderwijsleeromgeving beschikt. Deze waardering betreft zowel de structuur en inhoud van het (nieuwe) curriculum, als het docententeam, de studenten en de atmosfeer in de opleiding.

De commissie is onder de indruk van de wijze waarop het team het nieuwe curriculum heeft ontwikkeld en uitgerold. Hoewel de inhoud van het onderwijs in het oude en nieuwe curriculum (nog) niet erg verschilt, biedt de nieuwe structuur meer mogelijkheden om de visie, missie en strategie van de HG, het PCC en de opleiding te realiseren. Het lectoraat speelt in deze ontwikkelingen een sterke en betekenisvolle rol. De

commissie is ervan overtuigd dat zowel het oude als het nieuwe curriculum ervoor zorgen dat studenten – ongeacht hun profilering – in staat worden gesteld om de eindkwalificaties van de opleiding te verwerven. De commissie waardeert ook de manier waarop het nieuwe programma tegelijkertijd in alle studiejaar is ingevoerd. Het is volgens de commissie belangrijk om nu de eerste resultaten aandachtig op te volgen, te evalueren en waar nodig bij te sturen. De commissie geeft de opleiding de raad om bij die evaluatie zeker voldoende aandacht te besteden aan de kennis en vaardigheden die studenten verwerven. De meer persoonsgerichte aanpak van de nieuwe opleiding kan immers leiden tot minder focus op standaardkennis en -vaardigheden. De commissie raadt aan gedurende de huidige transitie zorgvuldig te evalueren wat elke student *moet* leren, en wat elke student *mag* leren.

De commissie is van oordeel dat de huidige omvang van de studentengroepen passen bij het aantal voltijdse stafequivalenten en bij de ter beschikking gestelde faciliteiten. Hoewel de commissie in principe de ambitie van de opleiding onderschrijft om meer studenten te werven, zal een grotere instroom ook een grotere docenteninput en een aanpassing van de voorzieningen met zich meebrengen. De commissie heeft begrip voor de plannen van de opleiding om een breder en divers studentenpubliek aan te trekken. Dit vraagt om een aanpassing van het toelatingsbeleid omdat jongeren zich op een andere wijze muzikaal

ontwikkelen dan in het verleden en omdat meer diversiteit in de studentenpopulatie wenselijk is.

Volgens de commissie spelen de programmaleiding en het docententeam een belangrijke rol in de ontwikkelingen en de kwaliteit van de opleiding. Het nieuwe curriculum heeft voor een dynamiek gezorgd bij het team: het enthousiasme van de programmaleiding en de betrokkenheid van het docententeam werkt aanstekelijk en heeft een positieve impact op de studenten.

De docenten zijn enthousiast, en beschikken over goede disciplinaire expertise en didactische vaardigheden. De commissie waardeert in dit verband de inspanningen van het management op het vlak van professionalisering en de bereidheid van de docenten om zich verder te bekwamen in toetsing en loopbaanbegeleiding.

Ten slotte is de commissie ervan overtuigd dat de onderscheidende kenmerken van het conservatorium – kleinschaligheid, studentgericht onderwijs, diverse en inclusieve omgeving, enz. – in het bijzonder van toepassing zijn op de bacheloropleiding Docent Muziek.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

3. Toetsing

Het systeem van toetsing in de Bachelor Docent Muziek is accuraat. De toetsing in het oude curriculum is module-gestuurd en verloopt op een transparante manier. Dit geldt ook voor de beoordeling van de eindwerken die de commissie heeft bestudeerd. De voorbereiding en invoering van het nieuwe curriculum hebben een grote impact op de wijze waarop modules, opleidingscontainers en afstudeerprogramma's worden getoetst. Het ter beschikking gestelde materiaal geeft vertrouwen dat ook de nieuwe beoordeling op een zorgvuldige manier zal gebeuren. De borging van de toetskwaliteit is in competente handen bij de Examencommissie en de Toetscommissie. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Het systeem van toetsing voor de bacheloropleiding DoMu is gebaseerd op het toetsbeleid van het PCC, dat op zijn beurt het toetskader volgt van de HG. Het opleidingsteam bevestigde tijdens het bezoek dat de meest recente versie van het toetsbeleid van het conservatorium teruggaat naar begin 2016 en gebaseerd is op de principes die in november 2015 hogeschoolbreed zijn vastgelegd. De commissie vernam voorts dat nieuw HG-beleid momenteel in ontwikkeling is en wellicht volgend jaar de basis zal vormen voor een update van het toetskader in het conservatorium.

De belangrijkste beleidsdocumenten tonen aan dat toetsing binnen het conservatorium is opgebouwd rond vier principes: (i) de kwaliteit van de toetsing laat toe te controleren of de student de algemene en beroepscompetenties heeft verworven; (ii) toetsvorm en -inhoud zijn congruent met de inhoud van het onderwijs; (iii) toetsing is transparant en vormt een onderdeel van het leerproces; en (iv) elke opleiding heeft een toetsbeleid en verzorgt de bijbehorende ondersteunende processen. De commissie stelt vast dat die vier principes van toepassing zijn op de bacheloropleiding Docent Muziek.

Binnen de DoMu-opleiding is aan het einde van ieder semester een assessmentperiode voorzien waarin de voortgang van de individuele student wordt getoetst. Deze toetsing resulteert in een formatieve (ontwikkelgerichte) beoordeling. Verder volgens wordt het semester afgesloten met een

summatief assessment om na te gaan in hoeverre de student de beoogde leerresultaten heeft aangetoond. De semesterassessments worden gevoerd op basis van een door de student samengesteld portfolio met relevante bewijsstukken, formatieve toetsing en feedback, en kritische (zelf)reflectie.

De commissie vernam dat de invoering van het nieuwe curriculum een nieuw toetsaanpak met zich meebrengt, waarbij de nadruk verschuift van vakgericht toetsen naar gepersonaliseerd en geïntegreerd toetsen, dat meer gericht is op leeropbrengsten.

Toetsing van modules

Tijdens de vorige visitatie in 2016 werd de aanbeveling gedaan om de beoordelingscriteria in relatie tot de competenties en de kennisbasis te verduidelijken. De huidige commissie stelt vast op basis van het materiaal en de gesprekken dat de opleiding in de afgelopen periode hiervoor de nodige inspanningen heeft gedaan. Enerzijds is de toetsexpertise van het team vergroot waardoor verschillende docenten inmiddels over een certificaat basiskwalificatie examinering (BKE) beschikken. Anderzijds zijn de beoordelingscriteria geëxpliciteerd en verbonden aan het competentieprofiel. Op die manier gaan docenten in hun rol van assessor nu bewuster om met beoordelingscriteria in relatie tot de competenties van de opleiding. De commissie heeft bovenstaande informatie over toetsing en de relatie met de competenties, eindkwalificaties en beoordelingscriteria ook uitgebreid en transparant kunnen nalezen in

de studiegidsen van het vorige en huidige academiejaar.

De commissie vernam tijdens het bezoek dat de overgang van vakgericht naar geïntegreerd toetsen voorspoedig verloopt. De evaluatie van het eerste semesterassessment was positief: zowel de integraliteit als de aanpak worden gewaardeerd door studenten en docenten. De verdere doorontwikkeling zal wellicht leiden naar een reductie van onderliggende (formatieve) toetsen en naar een versteviging van de verbinding tussen vakken, opdrachten en werkveldsituaties. Voorts zal bijkomende training en intervisie worden georganiseerd voor de docenten.

De studenten gaven in de gesprekken aan dat zij in het algemeen tevreden zijn over de nieuwe aanpak. Ze zien wel nog ruimte voor verbetering in de opvolging van de verschillende semesterassessments: hoe worden aandachtspunten uit de formatieve beoordeling van het vorige semester meegenomen in de beoordeling tijdens het volgende assessment? Daarnaast gaven enkele studenten aan dat formatieve toetsing niet enkel veel vraagt van het reflectievermogen van studenten maar er ook van uitgaat dat studenten over de schriftelijke vaardigheden beschikken om die reflecties op papier te zetten. Ten slotte wezen studenten erop dat niet alle opdrachten even uitdagend zijn en dat docenten soepel omgaan met inlevertermijnen. Hoewel ze die aanpak waarderen, willen studenten zowel uitgedaagd worden als vermijden dat ze studievertraging oplopen.

Beoordeling van eindwerken

De commissie stelt vast dat het afstudeerprogramma grondige veranderingen heeft ondergaan tijdens de laatste jaren, waarbij met name het aantal examenonderdelen en hun respectievelijke beoordeling zijn gereduceerd. Uit de ter beschikking gestelde afstudeerhandleidingen en de toelichtende nota met het oog op de externe review komt naar voren dat in alle jaargangen de inhoud en de beoordeling van het afstudeerprogramma transparant worden gecommuniceerd.

In 2020-2021 lag de nadruk op de afzonderlijke toetsing en summatieve beoordeling van de zes individuele onderdelen van het afstudeerprogramma; in 2021-2022 werd het afstudeerprogramma meer als een geheel bekeken, waarbij de vier afzonderlijke onderdelen wel nog apart werden beoordeeld. In 2022-2023 zullen drie onderdelen (onderzoek, artistiek profiel, stage) op een geïntegreerde manier formatief worden beoordeeld. Het integraal eindassessment gebeurt summatief aan de hand van een Criterium Gericht Interview (CGI). Daarbij wordt studenten gevraagd ook zelf te reflecteren op het niveau dat ze denken behaald te hebben voor elk van de aan te tonen competenties uit het opleidingsprofiel.

Om het door de studenten behaalde eindniveau van de opleiding vast te stellen, heeft de commissie de eindwerkstukken en beoordelingsformulieren van 15 studenten bestudeerd die zijn afgestudeerd in de academiejaren 2020-2021 en 2021-2022. De kwaliteit van die eindwerken komt in de volgende standaard aan bod. Wat betreft de beoordeling vonden de commissieleden dat bijna alle evaluatieformulieren uitgebreide en in de meeste gevallen ook inzichtelijke feedback bevatten. In één van de vijftien dossiers vond de commissie de beoordeling van één onderdeel niet adequaat. Voorts viel het de commissie op dat er in de beoordeling van de stageverslagen relatief weinig aandacht wordt besteed aan de kwaliteit van de door de studenten geformuleerde lesdoelstellingen.

Op basis van de bestudeerde beoordelingsformulieren die nog betrekking hebben op het afstudeerprogramma uit het oude curriculum, geeft de commissie de opleiding ter overweging om bij de nieuwe aanpak in de beoordelingscriteria duidelijk aan te geven wanneer iemand een voldoende dan wel een onvoldoende verdient.

Borging van toetskwaliteit

De kwaliteit van de toetsing wordt geborgd door de Examencommissie, die opereert op het niveau van het conservatorium en verantwoordelijk is

voor drie geaccrediteerde opleidingen. Binnen het conservatorium houdt de Examencommissie zich onder andere bezig met het periodiek monitoren van toetsen en eindexamens, het aanwijzen van gekwalificeerde examinatoren, en het informeren en adviseren van examinatoren.

Ook beschikt het conservatorium over een Toetscommissie die zich bezighoudt met het screenen van toetsen, het observeren van examens en het adviseren van docenten. De Examencommissie en de Toetscommissie hebben regelmatig overleg en stellen jaarlijks een borgingsagenda op met terugkerende en punctuele aandachtspunten.

Momenteel besteden de Examencommissie en de Toetscommissie heel wat aandacht aan (de opvolging van) de ontwikkelingen op het vlak van toetsing binnen de verschillende opleidingen aan het PCC. Zowel DoMu als de twee andere opleidingen leggen de laatste tijd meer klemtoon op de eigen profilering door studenten. Die focus heeft een impact op de vormgeving en beoordeling van het eindexamen en op de manier waarop studenten aantonen dat ze alle eindkwalificaties hebben gerealiseerd.

Het afstudeerprogramma / eindassessment is een belangrijk terugkerend thema op de borgingsagenda. Leden van de Examen- en Toetscommissie wonen jaarlijks een aantal examens bij en screenen de examens vervolgens op transparantie en navolgbaarheid. De kwaliteit van de ingevulde evaluatieformulieren heeft de laatste tijd minder aandacht gekregen, maar staat op de borgingsagenda voor volgend jaar.

De commissie concludeert voorts uit het gesprek met de vertegenwoordigers van Examen- en Toetscommissie dat zij over de nodige expertise beschikken om hun taken te vervullen. Bovendien komen de individuele leden uit verschillende opleidingen en is hun expertise complementair om de verscheidenheid aan taken uit te voeren. Zowel uit het Jaarverslag van de Examencommissie als tijdens het gesprek kwamen geen topics naar

voren die bijzondere aandacht vereisen wat betreft de borging van de toetskwaliteit in de DoMu-opleiding.

Overwegingen

Op basis van bovenstaande bevindingen is de commissie van oordeel dat het systeem van toetsing in de Bachelor Docent Muziek accuraat is. De aanbeveling van het vorige accreditatiepanel is goed opgevolgd.

De voorbereiding en invoering van het nieuwe curriculum heeft een grote impact op de wijze waarop modules, opleidingscontainers en afstudeerprogramma's worden getoetst. De toetsing in het nieuwe curriculum is omvattend en minutieus voorbereid, en de eerste resultaten van de nieuwe toetsaanpak zijn veelbelovend. Het is volgens de commissie belangrijk om de resultaten van die aanpak nu aandachtig op te volgen, te evalueren en waar nodig bij te sturen.

De commissie heeft zelf een aantal eindwerken en hun beoordeling bestudeerd, die allen nog tot het vorige curriculum behoorden. De algemene indruk was positief, met name wat betreft de relevantie van het eindcijfer en de kwaliteit van de feedback. De beoordeling van het afstudeerprogramma zal fundamenteel anders verlopen in het nieuwe curriculum. Op basis van het ter beschikking gestelde voorbereidende materiaal op dit punt heeft de commissie er vertrouwen in dat die nieuwe beoordeling ook op een zorgvuldige manier zal gebeuren.

Ten slotte is de commissie van oordeel dat het belang van een adequate toetsing door alle betrokkenen wordt erkend. Bovendien is de borging van de toetskwaliteit in competente handen bij de Examencommissie en de Toetscommissie.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

4. Gerealiseerde leerresultaten

De review van de eindproducten toont aan dat studenten een goed niveau halen. Aan het einde van de opleiding zijn de studenten dan ook startbekwame muziekdocenten. De informatie over alumni bevestigt dat afgestudeerde muziekdocenten een professionele toekomst hebben binnen het bredere artistiek-didactische beroepenveld. Het nieuwe curriculum biedt kansen om het beroepenveld nog verder te verbreden en om alumni in te zetten als ambassadeurs van de opleiding. Aangezien heel wat afgestudeerden aan de slag gaan en blijven in het noordelijke deel van Nederland, draagt de opleiding bij aan de doelstelling van het conservatorium en de hogeschool om de kracht van de regio te vergroten. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Bevindingen

Er zijn twee manieren om vast te stellen of de beoogde leerresultaten van een opleiding zijn gerealiseerd: door een review van de kwaliteit van de afstudeeropdrachten en door na te gaan wat alumni doen nadat ze de opleiding hebben afgerond. De commissie heeft beide elementen onderzocht bij de beoordeling van de bacheloropleiding DoMu in Groningen.

Kwaliteit van eindwerken

Zoals reeds aangegeven in de vorige sectie, is het afstudeerprogramma van de DoMu-opleiding in de laatste drie jaar aanzienlijk gewijzigd. Het afstudeerprogramma in het nieuwe curriculum heeft een totale omvang van 30 EC en bestaat uit een eigen project van de student waarin de onderwijseenheden van het curriculum op een persoonlijke wijze worden geïntegreerd; reflectie en praktijkgericht onderzoek vormen de verbindende factoren in het afstudeerproject.

Als onderdeel van de externe beoordeling heeft de commissie de eindwerkstukken van 15 studenten bekeken die zijn afgestudeerd in 2020-2021 en 2021-2022. Die eindwerkstukken behoren nog tot het vorige curriculum. Alle bestudeerde stukken van alle studenten waren volgens de commissie aan de maat. De commissie stelde wel vast dat een aantal studenten er niet in slaagde om in hun stageverslagen heldere lesdoelen te formuleren; dit punt vergt volgens de commissie bijkomende aandacht van studenten en docenten tijdens de

stage en in de opleidingscontainer Educatie Maken. Voorts was de commissie erg tevreden over het algemene niveau in de eindwerkstukken, een indruk die bevestigd werd tijdens de twee afstudeerpresentaties ter plaatse. Op basis van haar review concludeert de commissie dat DoMu-studenten die succesvol hun afstudeerprogramma afronden ook effectief aantonen dat ze alle eindkwalificaties hebben behaald. Of, zoals één van de commissieleden aangaf: "wat in standaard 1 werd aangekondigd, wordt effectief gerealiseerd in standaard 4."

Performance van afgestudeerden

Hoewel het om een kleine opleiding gaat, bevatte het zelfevaluatie rapport een uitgebreide en informatieve alumni factsheet. Gespreid over de laatste zeven academiejaren tussen 2015-2016 en 2021-2022 zijn in totaal 60 DoMu-studenten afgestudeerd aan het PCC, waarvan de opleiding er 55 heeft getraceerd. Ongeveer één derde heeft na afronding een vervolgopleiding gevolgd, en in bijna de helft van die gevallen gebeurde dit aan het PCC. De overgrote meerderheid is volledig werkzaam binnen het vakgebied en de meeste alumni wonen en werken in het noorden van Nederland. De meeste afgestudeerden hebben verschillende functies en combineren een job als muziekdocent in het voortgezet onderwijs met freelance opdrachten als muzikant of als lesgever aan een muziekschool. De lijst van functies is erg gevarieerd: als afgestudeerde muziekdocent aan het PCC kun je bijvoorbeeld aan de slag zijn als

vocal coach, dirigent, geluidstechnicus, muziektherapeut, cultuurcoach of kerkmusicus.

Uit het gesprek met alumni en werkveldvertegenwoordigers onthoudt de commissie dat afgestudeerde muziekdocenten effectief een alsmat grotere variatie aan professionele uitstroommogelijkheden hebben. Alle gesprekspartners stonden daarom erg positief tegenover het nieuwe curriculum en de mogelijkheden die het studenten biedt om al tijdens de opleiding een eigen profiel te ontwikkelen. Een gesprekspartner stelde dat "het werkveld in beweging is omdat de omgeving in beweging is." Het is belangrijk dat de opleiding die beweging volgt en ervoor zorgt dat afgestudeerden de artistieke vertaalslag kunnen maken van hun opleiding als muziekdocent naar die bredere ontwikkelingen in de samenleving en in de culturele sector.

Voorts gaven alle gesprekspartners aan dat de opleiding - zowel in het (verre) verleden als vandaag de dag - een goed fundament biedt om als muziekdocent aan de slag te gaan. Hoewel recente alumni benadrukten dat ze het onderwijs pas echt in de vingers kregen na enkele jaren "kilometers maken", waren de werkveldvertegenwoordigers het erover eens dat de DoMu-opleiding startbekwame professionals aflevert.

Overwegingen

Op basis van bovenstaande bevindingen is de commissie van oordeel dat DoMu-studenten die hun afstudeerprogramma succesvol afronden ook effectief alle beoogde leerresultaten hebben behaald. De review van de eindproducten toont aan dat studenten een goed niveau halen. Aan het einde van de opleiding zijn de afgestudeerde

DoMu-studenten dan ook startbekwame muziekdocenten.

De kwantitatieve en kwalitatieve informatie over de DoMu-alumni in Groningen toont volgens de commissie aan dat muziekdocenten effectief een toekomst hebben binnen het bredere artistiek-didactische beroepenveld. De commissie is ervan overtuigd dat het nieuwe curriculum - met bijzondere aandacht voor individuele profilering - een zinvolle bijdrage zal leveren aan het beroepenveld en aan de professionele toekomst van de afgestudeerden.

De verzamelde informatie over het professionele traject van de alumni vormt volgens de commissie een goede aanleiding voor de opleiding en het conservatorium om alumnibeleid te ontwikkelen. De aanwezigheid van DoMu-alumni in de regio en hun brede professionele portfolio kunnen gebruikt worden om de opleiding verder op de kaart te zetten, bijvoorbeeld via alumni-ambassadeurs. Daarnaast kunnen ook de banden met studenten en docenten worden aangehaald tijdens terugkeermomenten en nascholing.

Ten slotte concludeert de commissie dat de afgestudeerde muziekdocenten effectief aan de slag gaan en blijven in het noordelijke deel van Nederland. Op die manier draagt de opleiding bij aan de doelstelling van het conservatorium en de hogeschool om de kracht van de regio te vergroten.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

Raoul van Aalst

Raoul studeerde bedrijfskunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Sinds zijn studententijd is hij betrokken bij onderwijskwaliteit, als studentenvertegenwoordiger en later ook als parttime universitair docent. Raoul heeft uitgebreide ervaring met het voorzitten van accreditatiepanels.

Christiane Nieuwmeijer

Christiane studeerde Docent Muziek aan het conservatorium van Alkmaar en Applied Music Education aan de University of Roehampton (UK). Ze deed promotieonderzoek aan de VU Amsterdam en is als lector muziek in onderwijs verbonden aan de Hogeschool Leiden

Allerd van den Bremen

Allerd volgde de opleiding Docent Muziek aan het Conservatorium van Amsterdam. Naast talrijke opdrachten en functies binnen de muziekbranche, is hij momenteel directeur van de landelijke vakvereniging en vakbond voor muziekdocenten in het onderwijs.

Noémi Prent

Na haar studies communicatie en sociologie in Amsterdam ging Noémi de journalistiek in. Momenteel combineert zij haar werk met de opleiding Docent Muziek gitaar aan het Conservatorium van Amsterdam.

De commissie werd bijgestaan door **Mark Delmartino**, extern secretaris gecertificeerd door NVAO.

Alle commissieleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ingevuld, ondertekend en deze zijn ingeleverd bij NVAO.

Bijlage 2 Bezoekprogramma

Tijdens het bezoek hebben twee commissies – in gedeeltelijk overlappende samenstelling – zowel de bacheloropleiding Docent Muziek als de bacheloropleiding Bachelor of Music beoordeeld.

Locatie: Prins Claus Conservatorium Groningen

Dinsdag 13 juni 2023

Gezamenlijk programma Docent Muziek en Bachelor of Music

09.00u Aankomst commissie

09.15u Rondleiding in het Prins Claus Conservatorium

10.00u Intern overleg commissie

11.30u Gesprek met het instellings- en programmamanagement

12.15u Lunch en intern overleg

13.15u Gesprek met Examen-, Toets- en Opleidingscommissies

Namiddag en avondsessies - Bachelor of Music

Woensdag 14 juni 2023

Ochtend en middagsessies - Bachelor of Music

Programma Bachelor Docent Muziek

17.00u Intern overleg commissie

17.30u Inleidende voorstelling Bachelor Docent Muziek en eindpresentaties

18.00u Individuele eindpresentatie Onderzoek

19.00u Diner en intern overleg

20.00u Individuele eindpresentatie Artistiek Profiel

Donderdag 15 juni 2023

Programma Bachelor Docent Muziek

09.30u Introductie en presentatie Bachelor Docent Muziek

10.30u Gesprek met studenten

11.30u Lunch en intern overleg

12.30u Gesprek met docenten

13.45u Gesprek met werkveld en alumni

14.30u Intern overleg

16.00u Terugkoppeling

16.30u Einde visitatiebezoek

Bijlage 3 Bestudeerde documenten

Samen Ruimte Maken. Zelfevaluatie rapportage 2023 Bachelor Docent Muziek

Bijlagen bij het zelfevaluatierapport:

- Studiegids Bachelor Docent Muziek 2022-2023
- Onderwijs en examenregeling Bachelor Docent Muziek 2022-2023
- Instructie Semester Assessment Docent Muziek
- Docenteninstructie Semester Assessment Docent Muziek
- Toetsbeleid Prins Claus Conservatorium
- Opleidingsprofielen 2018 Kunstvakdocentopleidingen
- Studieloopbaanbegeleiding Docent Muziek
- Docent Muziek ontwikkeldag
- Overzicht personeel Bachelor Docent Muziek
- Strategisch Plan Engaged and Versatile 2021-2026
- Jaarplan Prins Claus Conservatorium 2022-2023
- Jaarverslag Examencommissie 2021-2022
- Studiepuntentabel Docent Muziek 2021-2022

Eindwerkstukken van 15 studenten die in 2020-2021 en 2021-2022 zijn afgestudeerd

- Toelichting Afstudeerprogramma en Einddossiers
- Afstudeerhandleidingen Bachelor Docent Muziek
- Overzicht afgestudeerden Bachelor Docent Muziek 2020-2023